

Yttrande till inriktningsärende 2024–2026

Vård- och omsorgsnämnd

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Nämndspecifik omvärldsanalys.....	4
Kommande lagförändringar	4
Kompetensförsörjningsutmaningen.....	6
Konsekvenser av nämndens ekonomiska ramar i inriktningsärendet.....	6
Volymer	6
Pris- och löneökningar.....	8
Övrigt.....	10
Effektiviseringar	10
Investeringar.....	11
Lokalresursplan.....	11
Taxor och avgifter	11
Parboende	11
Timkostnad slutstädning inom särskilt boende.....	11

Sammanfattning

Sverige står inför en utmanande ekonomisk verklighet och på kort tid har mycket förändrats och ökad inflation med prisökningar som följd har genererat stora kostnadsökningar.

Vård- och omsorgsnämndens utmaning är att möta ökade volymer, hantera ökade kostnader beroende på inflation och löneökningar samt klara kompetensförsörjningen.

Enligt Sveriges kommuner och regioners (SKR:s) rapport om välfärdens kompetensförsörjning är kommunernas och regionernas största utmaning idag att hitta rätt kompetens. Ett sätt att möta kompetensförsörjningsutmaningen i kommunen kan vara att jobba för *heltid som norm*. Under 2023 har en utredning genomförts på kommunövergripande nivå för att utreda förutsättningar för detta. Den 1 juli 2023 infördes lagändringen att undersköterskor är en skyddad yrkestitel. Från första juli 2023 måste också den fasta omsorgskontakten vara en undersköterska för de som har insatser i ordinärt boende. För att säkerställa att medarbetare har rätt behörighet för att hämta ut underskötersketiteln krävs en fortsatt planering av utbildningsinsatser. Det är framför allt behovet av att säkerställa att medarbetarna har tillräckliga kunskaper i svenska språket och ett arbete med vuxenskolan har därför påbörjats.

Inom funktionshinderområdet handlar de största utmaningarna om att tillgodose behovet av bostad med särskild service enligt LSS i Huddinge i kombination med att hantera förändringarna inom lagstiftningen för personlig assistans gällande statligt huvudmannaskap.

Det finns flera lagförändringar som förväntas ha en inverkan på nämndens verksamhet – ny lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), ny äldreomsorgslag samt ny socialtjänstlag. Kommunen räknar med att dessa kommer att finansieras enligt den kommunala finansieringsprincipen.

I de preliminära budgetramarna har vård- och omsorgsnämnden tilldelats 86 miljoner kronor i ökade volymmedel för perioden 2024 till 2026. För pris- och löneökningar har nämnden inte tilldelats några medel. Under planeringsperioden förväntas volymerna totalt öka med 66 miljoner kronor. Utöver volymökningar förväntas kostnader för pris- och löneökningar tillkomma med 119 miljoner kronor och ytterligare 29 miljoner kronor om ersättningarna för externa utförare inom ramen för lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) höjs. Tillsammans med förväntade intäktsökningar och nuvarande buffert innebär det att upp till 106 miljoner kronor av de förväntade kostnadsökningarna under perioden är ofinansierade och därmed behöver hanteras genom effektiviseringar. Utöver detta behöver även nuvarande underskott hanteras genom åtgärder.

År 2024 tilldelas nämnden 26 miljoner kronor avseende stimulansmedel. Dessa ger vård- och omsorgsnämnden möjlighet att arbeta med omställningar under 2024 för en ekonomi i balans. Stimulansmedlen upphör 2025.

De 10 miljoner kronor som tillkommer för att upprätthålla kvalitet kommer att användas för att fortsätta arbetet med omställningen för mer träffsäkra insatser med högst nyttoeffekt för den enskilde och för att minska nämndens underskott.

Vård- och omsorgsnämnden arbetar kontinuerligt med att utveckla verksamheten i syfte att åstadkomma effektiviseringar med bibehållen kvalitet. För nämnden innebär de preliminära ramarna samt nuvarande budgetunderskott ett behov av ytterligare effektiviseringar förutom de som redan pågår.

För taxor och avgifter inom vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde föreslås att det från den 1 februari 2024 påförs en månatlig schablon om två timmar för service enligt hemtjänstens taxa för serviceinsatser plus mervärdesskatt för alla sammanboende som saknar biståndsbeslut. För slutstädning inom särskilt boende föreslås avgiften höjs för att motsvara hemtjänstens taxa för serviceinsatser.

Nämndspecifik omvärldsanalys

Vård- och omsorgsnämndens utmaning är att möta ökade volymer, hantera ökade kostnader beroende på inflation och löneökningar samt klara kompetensförsörjningen.

Enligt Sveriges kommuner och regioners (SKR) rapport om välfärdens kompetensförsörjning är kommunernas och regionernas största utmaning idag att hitta rätt kompetens. På grund av demografins utveckling och pensioneringar fram till 2031 är bedömningen att välfärden behöver anställa 410 000 personer om ingenting förändras. Befolkningen över 80 år förväntas öka med nästan 50 procent vilket innebär att antalet anställda inom äldreomsorgen behöver öka med drygt 30 procent. Enligt SKR är lösningen inte så enkel som att enbart rekrytera flera. Kommuner och regioner kommer både behöva hitta nya arbetssätt och ta tillvara på och utveckla befintliga medarbetare för att minska behovet av fler anställda.¹

Specifikt inom funktionshinderområdet finns behov av att tillgodose bostad med särskild service enligt LSS i Huddinge kommun. Antalet boendeplatser i kommunen täcker inte de behov som finns idag eller den volymökning som förvaltningen prognostiserat för. Vård- och omsorgsnämndens behov av bostäder beskrivs ytterligare i dokumentet för lokalbehovsprognosen.

Förändringarna i LSS lagstiftningen kring personlig assistans från 1 januari 2023, samt det föreslagna statliga övertagandet av personlig assistans (SOU 2023:9) från 1 januari 2026, medför en omställning av verksamhet och arbetssätt.

Kommande lagförändringar

Under kommande år förväntas flera lagändringar som kommer påverka nämndens verksamheter:

- Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning.
- Statligt huvudmannaskap för personlig assistans.
- Ny äldreomsorgslag.
- Hållbar socialtjänst – ny socialtjänstlag.

Gemensamt för samtliga är att kommunen räknar med att dessa kommer att finansieras enligt den kommunala finansieringsprincipen. SKR pekar på att finansieringsprincipen och statsbidragen är viktiga för att kommuner och socialtjänst ska kunna planera långsiktigt. Om ”bör” ändras till ”ska” i en lagstiftning, blir uppgiften obligatorisk och ska därför lyda under finansieringsprincipen. Statliga tvingande ambitionshöjningar, utan finansiering, måste annars finansieras med neddragningar inom andra verksamheter alternativt med höjd skatt.

Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning

En lagändring inom LSS förväntas innebära tre nya LSS-insatser som kommunerna ska vara huvudman för. Idag är det oklart när en ändring av lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kommer att träda i kraft. Om förslagen genomförs beräknar utredningen att statens kostnader kommer att minska med cirka 600 miljoner kronor varje år. Utredningen beräknar att kommunernas kostnader samtidigt ökar med mellan 300 miljoner och 400 miljoner kronor om året (SOU 2018:88). I förslaget finns tre nya insatser – boendestöd LSS, personligt stöd barn samt förebyggande pedagogiskt stöd.

Ett flertal brukare inom funktionshinderområdet beviljas idag boendestöd utifrån socialtjänstlagen, det innebär bland annat att dessa insatser inte finns med i utjämnningssystemet för LSS. Ett införande av

¹<https://skr.se/download/18.1eb2584e1850542abfaac29/1670940688212/Valfardens-kompetensforsorjning.pdf> (2023-03-29)

boendestöd som en insats i LSS bedöms därför medföra positiva effekter på ekonomi och kvalitet. De övriga föreslagna insatserna personligt stöd barn och förebyggande pedagogiskt stöd antas bli kostnadsdrivande för nämnden.

1 januari 2023 genomfördes förändringar i LSS för personlig assistans, de nya bestämmelserna innebär förändringar av grundläggande behov och föräldraansvaret. Ett ökat antal ansökningar har inkommit till kommunen efter lagändringen och förvaltningen har gjort ett stort antal avslag och delavslag. Ett flertal beslut har överklagats och rättsliga prövningar av dessa pågår. Det är svårt att bedöma de ekonomiska konsekvenserna till följd av lagändringen innan förvaltningsrätten fastställt dom i ärendena.

Statligt huvudmannaskap för personlig assistans

En huvudmannaskapsutredning (SOU 2023:9) har analyserat och föreslagit hur insatsen personlig assistans ska organiseras i ett statligt huvudmannaskap. Utredningen föreslår att staten genom Försäkringskassan ska ha ett samlat huvudmannaskap för beslut om och finansiering av personlig assistans och att kommunerna inte längre ska vara skyldiga att medfinansiera de första 20 timmarna per vecka av assistansersättningen eller sjuklönekostnader. Kommunen ska enligt förslaget inte ha kvar något ansvar för biståndsbedömning av personlig assistans. Förslaget innebär att kommunen fortsatt ska ha ansvaret för utförandet av personlig assistans när den enskilde begär det. Förvaltningen befarar att den kostnadsberäkning som gjorts för att ersätta det kommunala ansvaret att utföra personlig assistans när den enskilde begär det, kommer understiga nämndens faktiska kostnader för att verkställa detta ansvar. Vård- och omsorgsnämnden kan i så fall utreda driftformen.

Enligt förslaget ska lagen träda i kraft 1 januari 2026 och att överföringen till Försäkringskassan kommer att ske löpande från detta datum.

Ny äldreomsorgslag²

Om beslut fattas om ny äldreomsorgslag kommer den komplettera den nya socialtjänstlagen och innehålla bestämmelser om en nationell omsorgsplan. Lagen ska stärka tillgången till medicinsk kompetens inom äldreomsorgen. Förslaget innehåller också bestämmelser om förbättringar gällande samordning, delaktighet och individanpassning, förbättringar för anhöriga och andra närstående samt krav på att även personer på särskilt boende ska kunna få fast omsorgskontakt. Lagen reglerar även hur uppföljningen ska ske. Förslaget har skickats ut på remiss och lagen är föreslagen att träda i kraft den 1 januari 2024.

Det som förtydligas i förslaget till ny äldreomsorgslag och som Inspektionen för vård och omsorg påpekar i sina kommunala tillsynsbesök är att kommunerna behöver utöka och förstärka kommunens hälso- och sjukvård. Förvaltningen har utrett kostnaderna för den kommunala hälso- och sjukvården ur ett patientsäkerhetsperspektiv och gjort jämförelser med närliggande kommuner. Efter effektiviseringar under våren 2023 har kostnader för hälso- och sjukvård minskat med 2 miljoner kronor. Ytterligare utredning av effektiviseringar pågår där förvaltningen bland annat ser över organisationen och möjligheten till digitala lösningar som kan underlätta och överbrygga brister i svenska språket.

Hållbar socialtjänst - Ny socialtjänstlag³

En ny socialtjänstlag innebär ett paradigmskifte för svensk socialtjänst och innebär ett större ansvar och en utveckling av det förebyggande arbetet, individanpassade insatser som ska kunna erbjudas utan

² [Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer - Regeringen.se](#) (2022-06-28)

³ [Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag - Regeringen.se](#) (2022-08-26)

föregående utredning och biståndsbeslut. Den nya lagstiftningen kommer också ställa högre krav på att individer erbjuds kunskapsbaserade insatser.

Lagrådsremissen förväntas komma under 2024 och lagen förväntas tidigast träda i kraft under 2025.

Kompetensförsörjningsutmaningen

Ett sätt att möta kompetensförsörjningsutmaningen i kommunen kan vara att jobba för heltid som norm. Under 2023 har en utredning genomförts på kommunövergripande nivå för att utreda förutsättningar för detta. Förvaltningen har under några år arbetat med Stortorpsprojektet och utifrån erfarenheten från projektet krävs det en kulturförändring i arbetssätt, att bemanningsekonomi har en central roll samt att det finns systemstöd som stöder detta. Under hösten kommer en upphandling av schemalägningsverktyg att påbörjas. Ett beslut om att införa heltid som norm i Huddinge kommun kan initialt innebära merkostnader.

Den 1 juli 2023 infördes lagändringen att undersköterskor är en skyddad yrkestitel. För de medarbetare som är tillsvidareanställda med titeln undersköterska när de nya reglerna började gälla behöver inte validering ske innan 2033. Från första juli 2023 måste den fasta omsorgskontakten vara en undersköterska för de som har insatser i ordinärt boende, vilket ytterligare kommer påverka efterfrågan på undersköterskor. För att säkerställa att medarbetare har rätt behörighet för att hämta ut underskötersketiteln krävs en fortsatt planering av utbildningsinsatser. Det är framför allt behovet av att säkerställa att medarbetarna har tillräckliga kunskaper i svenska språket. Ett arbete med vuxenskolan har påbörjats men förvaltningen ser att det finns ett stort behov samt att det krävs omfattande utbildningsinsatser. De medarbetare som tar del av insatserna behöver ersättas med vikarier och de lönekostnaderna behöver finansieras utöver budgetram. Om äldreomsorgslyftet upphör efter 2023 saknas finansiering för att medarbetarna ska kunna läsa svenska språket på arbetstid trots att behovet är stort.

Ett sätt att hantera dessa utmaningar kan vara att införa differentierad hemtjänst vilket nämnden utreder. Detta innebär att undersköterskor arbetar med vård och omsorg och att serviceinsatser utförs av personal utan undersköterskeutbildning.

Konsekvenser av nämndens ekonomiska ramar i inriktningsärendet

Volymer

I den preliminära budgetramen i inriktningsärendet för 2024–2026 har vård- och omsorgsnämnden tilldelats 86 miljoner kronor i ökade volymmedel för hela planeringsperioden. Utifrån den bedömning som gjorts förväntas kostnaden för volymerna öka med 66 miljoner kronor fram till och med 2026 jämfört med den budget som avsatts för volymer under 2023. Av detta avser 27 miljoner kronor en ökning under 2024 vilket kan jämföras med en preliminär volymtilldelning om 26 miljoner kronor.

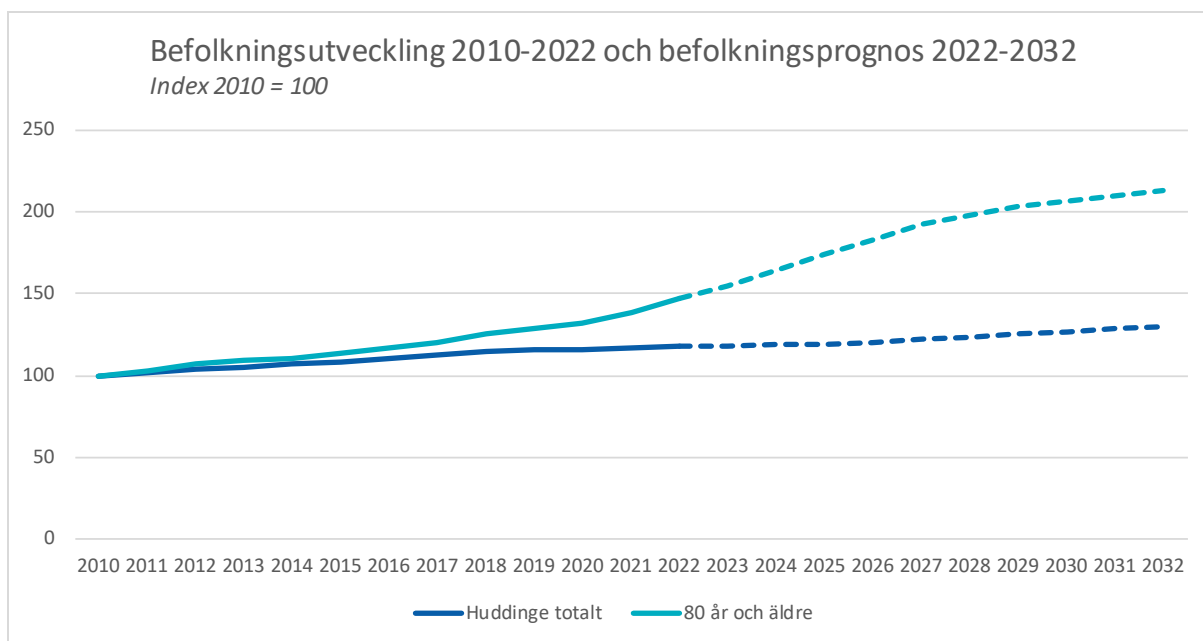
I prognosen för 2024 förväntas volymerna vara 8 miljoner kronor högre inom äldreomsorgen än budgeten för 2023. Totalt för hela perioden förväntas kostnaderna vara 16 miljoner kronor högre.

Volymförändring per år, mnkr	2024	2025	2026	Totalt
Särskilt boende för äldre	6,5	-0,5	-1,8	4,1
Hemtjänst för äldre	1,5	4,1	4,2	9,9
Övrig äldreomsorg	0,4	0,4	1,3	2,2
Summa äldreomsorg	8,4	4,0	3,7	16,1

Inom funktionshinderomsorgen förväntas kostnaden för volymerna vara 19 miljoner kronor högre under 2024 än budgeten för 2023. För hela perioden förväntas kostnaderna vara 50 miljoner kronor högre.

Volymförändring per år, mnkr	2024	2025	2026	Totalt
Bostad med särskild service LSS, vuxna	8,6	9,4	10,5	28,6
Personlig assistans	5,7	0,4	0,6	6,7
Daglig verksamhet LSS	4,9	3,5	3,5	11,9
Övrigt funktionshinderomsorgen	-0,2	1,9	1,2	2,9
Summa funktionshinderomsorg	19,0	15,3	15,9	50,1

Volymprognosen baseras i huvudsak på de volymer som förväntas under 2023 och en uppräknings utifrån befolkningsprognosen för olika åldersgrupper. För särskilt boende finns ett antagande om att andelen av invånarna som har beslutat kommer att minska till följd av strategin att människor ska kunna bo hemma så länge som möjligt. Samtidigt förväntas antalet timmar inom hemtjänsten per invånare öka utifrån samma strategi. För bostad med särskild service och daglig verksamhet enligt LSS baseras volymökningarna på en analys av nettoinflödet av personer till insatserna.

I nämndens tilldelning i de preliminära ramarna ligger hela volymtilldelningen för 2024 inom äldreomsorgen och för hela perioden finns 78 miljoner kronor av tilldelningen inom äldreomsorgen och resterande 7 miljoner kronor inom funktionshinderomsorgen. Det innebär att nämndens bedömning om kommande volymutveckling skiljer sig från vad principerna bakom budgettilldelningen ger för bild av behovet inom äldreomsorg respektive funktionshinderomsorg. Eftersom nämnden kan disponera hela tilldelningen och fördela budgeten mellan de två verksamhetsområdena utifrån behoven innebär detta i sig inget problem för nämndens budget.

Utöver den tilldelning som finns i inriktningsärendet har nämnden budgeterat en buffert om 5 miljoner kronor för 2023. Dessa medel kommer ursprungligen från den tilldelning nämnden erhöll 2023 avseende

stärkt kvalitet i äldreomsorgen. Eftersom medlen inte avsatts för specifikt ändamål i budgeten för 2023 skulle dessa potentiellt kunna användas för att täcka kostnader för volymer.

Baserat på ovanstående resonemang förväntas kostnaderna för volymer sammantaget öka med 27 miljoner kronor under 2024 och totalt för hela perioden förväntas kostnaderna öka med 66 miljoner kronor jämfört med budget 2023. Om nuvarande buffert används till att täcka volymökningar innebär det att 3 miljoner kronor av volymmedlen för 2024 är outnyttjade och 24 miljoner kronor för hela perioden.

Akkumulerade förändringar och tilldelningar, mnkr	2024	2025	2026
Volymökning jämfört med budget 2023	27,4	46,6	66,2
Avdrag för buffert i budget 2023	-5,0	-5,0	-5,0
Avdrag för volymtilldelning i inriktningsärendet	-25,7	-52,6	-85,6
Ofinansierad volymökning*	-3,4	-11,0	-24,4

* plus = ofinansierade volymökningar / minus = outnyttjade volymmedel

Pris- och löneökningar

För planeringsperioden finns det inga medel avsatta för pris- och löneökningar. Det innebär att alla tillkommande kostnader till följd av ökade priser och löner behöver hanteras genom effektiviseringar. Enligt nämndens bedömning förväntas nettokostnadsökningarna till följd av pris- och löneökningar uppgå till 119 miljoner kronor för hela planeringsperioden. Detta motsvarar en genomsnittlig kostnadsökning på 40 miljoner kronor per år. I detta ingår inte eventuella ökningarna av ersättningen till externa utförare inom ramen för LOV. Om priserna inom LOV skulle ökas i samma utsträckning som övriga avtal är bedömningen att ytterligare 29 miljoner kronor i kostnader skulle tillkomma under planeringsperioden.

Pris- och löneökningar, mnkr	2024	2025	2026	Totalt
Löneökningar	27,5	28,4	29,3	85,2
Uppräkning hyror	2,1	2,2	2,2	6,5
Uppräkning varor och tjänster	2,3	2,5	2,5	7,3
Turbundna resor	1,4	1,5	1,6	4,5
Uppräkning externa köp, avtal	4,9	5,2	5,3	15,3
Summa pris- och löneökningar	38,2	39,7	41,0	118,8
Uppräkning externa köp, LOV	9,3	9,9	10,2	29,4
Summa pris- och löneökningar inklusive LOV	47,5	49,6	51,1	148,2

Beräkningen av ökade lönekostnader har baserats på en årlig löneutveckling om 3,3 procent vilket motsvarar det så kallade märket. Med utgångspunkt i den budgeterade personalkostnaden för 2023 skulle löneutvecklingen innebära en kostnadsökning med 27 miljoner kronor under 2024 och 85 miljoner kronor för hela planeringsperioden. För att hantera löneökningarna krävs effektiviseringar inom nämndens verksamheter.

För hyror baseras beräkningen på en ökning om två procent per år. Med utgångspunkt i de prognostiserade lokalkostnaderna för 2023 skulle detta motsvara en ökning med 2 miljoner kronor under 2024 och 7 miljoner kronor för hela planeringsperioden. Detta är en osäker bedömning eftersom de faktiska hyresförändringarna varierar från år till år. Enligt inriktningsärendet löper nuvarande hyresperiod ut 2023 vilket innebär att en omräkning av hyran pågår inför 2024. Konsekvenserna av detta är ännu inte fastställda men enligt inriktningsärendet kommer nämnderna bli fullt kompenserade för hyresökningarna.

Beräkningen av övriga kostnadsökningar har utgått ifrån de kostnader som finns prognostiserade för 2023 och det prisindex som tagits fram av SKR i cirkulär 23:07.

Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) exklusive PO-effekt⁴

Årlig procentuell förändring

Prisindex	2022	2023	2024	2025	2026
Arbetskraftskostnader*	2,0	3,6	3,3	3,3	3,3
Övrig förbrukning	8,0	4,7	2,3	2,4	2,7
Prisförändring, %	3,9	4,0	3,0	3,1	3,1

**Exklusive förändringar i arbetsgivaravgifter.*

Baserat på prisförändringarna i tabellen för åren 2024–2026 och de prognostiserade kostnaderna för respektive kostnadsområde skulle kostnaderna för varor och tjänster, turbundna resor samt kostnader för externa köp enligt ramavtal motsvara en kostnadsökning med 9 miljoner kronor för 2024 och 27 miljoner kronor för hela planeringsperioden.

Utöver de prisökningar som följer av ramavtal kan även ersättningarna inom ramen för LOV behöva ökas utifrån ett förändrat kostnadsläge. Enligt de avtal som finns gällande LOV sker ingen generell prisuppräknings. Beslut om uppräknings av ersättningar fattas av nämnden. En ökning enligt SKR:s prisindex skulle under 2024 innebära en kostnadsökning med 9 miljoner kronor och för hela planeringsperioden skulle kostnadsökningen vara 29 miljoner kronor för de insatser som utförs av externa leverantörer inom ramen för LOV. I grunden ska ersättningarna inom LOV hållas konkurrensneutrala vilket innebär att om ersättningarna höjs så sker det både för den egna regin och för de externa utförarna. Av de kostnader som redogjorts för i tidigare stycken gällande löne-, hyres- och prisökningar är det 45 miljoner kronor som finns i egen regi inom verksamhetsområden där LOV tillämpas. Sammantaget skulle det innebära att 75 miljoner kronor av de förväntade kostnadsökningarna finns inom intern och extern verksamhet inom ramen för LOV.

Att inte öka ersättningarna inom LOV medför ett ökat krav på effektiviseringar för kommunens utförare, både i egen och extern regi. Huddinge existerar i ett större sammanhang, med ett flertal kommuner i sin närhet som konkurrerar om samma leverantörer, finns också en risk att utförare i första hand väljer att sälja platser till andra kommuner eller att säga upp avtalen med Huddinge om kommunen inte har en konkurrenskraftig ersättning.

När det gäller nämndens intäkter i form av taxor och avgifter samt hyresintäkter är förväntningen att även dessa kommer öka. I beräkningen har förvaltningen utgått ifrån de prognostiserade intäkterna för 2023 och räknat upp dessa enligt SKR:s prisindex. Detta skulle motsvara en intäktsökning med omkring 6 miljoner kronor per år och totalt 18 miljoner kronor för hela perioden.

⁴ Sveriges kommuner och regioner, cirkulär 23:07, 2023-02-16, tabell 7, sida 9.

Intäktsökningar, mnkr	2024	2025	2026	Totalt
Taxor och avgifter	3,6	3,9	4,0	11,4
Hysesintäkter	2,0	2,1	2,2	6,3
Summa intäktsökningar	5,6	6,0	6,2	17,8

Sammantaget är bedömningen att pris- och löneökningar, beroende på huruvida ersättningarna till externa utförare inom ramen för LOV ökas eller inte, medför kostnadsökningar på mellan 119 miljoner kronor till 148 miljoner kronor för nämnden under planeringsperioden. Av detta förväntas mellan 38 miljoner kronor till 47 miljoner kronor av kostnadsökningen ske under 2024. Tillsammans med de intäktsökningar som prognostiseras och de medel som bedöms finnas kvar som outnyttjade avseende volymer är det mellan 77 miljoner kronor till 106 miljoner kronor som totalt är ofinansierade under planeringsperioden. Detta måste därmed hanteras genom åtgärder.

Finansiering av kostnadsökningar för perioden 2024-2026, mnkr	Min	Max
Kostnadsökningar till följd av pris- och löneökningar	119	148
Finansiering genom intäktsökning	-18	-18
Finansiering med volymöverskott	-24	-24
Summa ofinansierade kostnadsökningar	77	106

Övrigt

År 2024 tilldelas kommunerna stimulansbidrag inom äldreområdet. Detta statsbidrag motsvarar för Huddinge kommun 26 miljoner kronor och har i inriktningsärendet tilldelats vård- och omsorgsnämnden. Detta stimulansbidrag ger vård- och omsorgsnämnden möjlighet att arbeta med omställningar under 2024 för en ekonomi i balans. Stimulansmedlen upphör 2025.

De 10 miljoner kronor som tillkommer för att upprätthålla kvalitet kommer att användas för att fortsätta arbetet med omställningen för mer träffsäkra insatser med högst nyttoeffekt för den enskilde och för att minska nämndens underskott.

Utöver de kostnadsökningar som finns beskrivna under tidigare rubrik finns även de befintliga underskotten inom egen regi som måste hanteras genom åtgärder. Prognosen i delårsrapporten per april 2023 visar på underskott om -33 miljoner kronor inom egen regi. Dessutom förväntas nämnden som helhet redovisa ett underskott om -39 miljoner kronor vilket, tillsammans med det balanserade resultatet från tidigare år om 7 miljoner kronor, skulle innebära att nämnden har ett negativt eget kapital om -32 miljoner kronor från och med 2024. Enligt ekonomistyrningsprinciperna ska ett underskott återställas inom tre år. Det innebär att nämnden skulle behöva hålla tillbaka ungefär 11 miljoner kronor per år av de medel som tilldelats nämnden. I praktiken betyder det att dessa medel inte kan planeras ut i driftbudgeten, alltså ett ytterligare sparkrav under tre år.

Effektiviseringar

Vård- och omsorgsnämnden arbetar kontinuerligt med att utveckla verksamheten i syfte att åstadkomma effektiviseringar med bibehållen kvalitet. För nämnden innebär de preliminära ramarna samt nuvarande budgetunderskott ett behov av ytterligare effektiviseringar förutom de som redan pågår.

Vård- och omsorgsnämnden har intensifierat arbetet och ett omfattande analys- och utredningsarbete pågår. Några av de utredningar och åtgärder som pågår är:

- Se över all verksamhet och insatser som inte är lagstadgade till exempel social dagverksamhet.
- Översyn av driftsformer för olika insatser, till exempel inom boendestöd och personlig assistans.
- Översyn av riktlinjer gällande kommunens handläggning och insatser.

- Utredning av biståndsbedömningen inom hemtjänsten för personer över 65 år.
- Översyn av placeringar inom bostad med särskild service enligt LSS.
- Utveckling av bemanningsekonomi och säkerställa att den nya 11-timmarsregeln enligt EU-direktiv inte blir kostnadsdrivande.
- Återbesättningsprövningar har införts.

I delårsrapporten per augusti kommer arbetet med nämndens effektiviseringar att presenteras utförligare.

Investeringar

Inom verksamheterna för särskilt boende och ordinärt boende finns ett behov av att förnya inventarier i takt med att funktionaliteten på befintliga inventarier avtar. Det finns även behov av arbetsmiljöförbättrande åtgärder, exempelvis mindre anpassningar av lokaler och inköp av hjälpmedel. I investeringsbudgeten har även hänsyn tagits till att oförutsedda investeringar kan uppkomma under åren. I investeringsbudgeten har därför totalt 4,5 miljoner kronor avsatts per år.

I lokalplanen finns behov av inköp av inventarier i samband med att LSS-boenden färdigställs. I investeringsbudgeten har därför 0,4 miljoner kronor avsatts per år.

Lokalresursplan

Vård- och omsorgsnämndens lokalbehovsprognos godkändes den 10 maj 2023 § 7. De beskrivna behoven kvarstår. Nämnden ser positivt på den reviderade lokalresursplanen som har en tydlig ambition att förtydliga vilka underlag som behöver tas fram för att understödja möjligheten att verkställa fattade myndighetsbeslut och bedriva en ändamålsenlig verksamhet.

Taxor och avgifter

Parboende

I mars 2013 fattade Äldreomsorgsnämnden beslut om ändring av riktlinjer för parboendegaranti som en följd av att rätten till parboende reglerades i socialtjänstlagen från november 2012 (AN-2013/53.739)

Av de ändrade riktlinjerna framgår att när biståndsbeslut saknas för den sammanboende personen tas avgifter ut för mat samt eventuell service eller omsorg enligt självkostnadsprincipen med tillägg för mervärdesskatt. Har den sammanboende personen ett biståndsbeslut tas avgift ut enligt gällande äldreomsorgstaxa.

Eftersom det är svårt att särskilt beräkna hur mycket service i form av tvätt, städ och aktiviteter som den sammanboende personen erhåller föreslås att det från den 1 februari 2024 påförs en månatlig schablon om 2 timmar för service enligt hemtjänstens taxa för serviceinsatser plus mervärdesskatt för alla sammanboende som saknar biståndsbeslut vilket innebär 768 kronor exklusive mervärdesskatt (2 tim x 384 kr). Därutöver tillkommer det månatliga matabonnemanget som för 2024 uppgår till 3 900 kronor exklusive mervärdesskatt.

För den som beviljats trygghetslarm tillkommer en kostnad per månad i enlighet med hemtjänstens taxa för trygghetslarm i ordinärt boende vilket för 2024 uppgår till 256 kronor per månad.

Timkostnad slutstädning inom särskilt boende

Vid utflytt från särskilt boende kan de som önskar få slutstädningen utförd av personalen på det aktuella boendet. Kostnaden per timme har varit 250 kronor plus mervärdesskatt i många år. Priset föreslås ändras till att följa hemtjänstens taxa för serviceinsatser plus mervärdesskatt från 1 februari 2024. Detta motsvarar 384 kronor per timme plus mervärdesskatt.